REDACŢIUNEA, Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate se primesc la Administraţiune Braşov şi la următoarele BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov:
Administraţiunea, Piaţa mare târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 35 Braşov, Joi 14 (27) Februarie 1908.

Revizuirea şi naţionaliştii.

Discuţiunea asupra revizuirei regulamentului camerei ungare, a început să fie mai înfocată şi mai interesantă. Aceasta este a se mulţămi fără îndoială în primul rând temperamentului şi — nu putem nega — nu mai puţin şi seriozităţii, ce o dovedeşte opoziţia maghiară a disidenţilor. Nu-i vorbă, moralul micului grup al acestor disidenţi independişti a crescut mult în zilele ultime în urma succesului netăgăduit, ce l'au dobândit în cinci mari adunări poporale, ţinute în provincie în mijlocul unei poporaţiuni curat maghiare.

Toate aceste adunări au aderat la acţiunea radicalilor oposanţi. Lengyel se laudă în foaia sa că, după succesele neaşteptate, ce le-a avut opoziţia lor, disidenţii au fost împărtăşiţi de onoarea şi de fericirea d'a fi chiemaţi trei inşi dintre ei la conferenţa dintre partide. „Am luat parte“, adauge el, „şi am susţinut punctul nostru de vedere şi deplina noastră libertate de acţiune.“ Ei acolo în conferenţă au stabilit esenţa cestiunei: Guvernul cere din două cauze revizuirea: deoparte în scopul de a duce în îndeplinire legea nouă electorală, de altă parte în scopul de a împedeca luptele antimaghiare ale elementelor nemaghiare din viitorul parlament. In schimb s'a desvoltat în tabăra opoziţiei părerea, că acest plan nu acopere ţinta indicată, fiindcă în acelaş timp umblă a face imposibilă şi resistenţa naţională maghiară—„ceeace nu e permis să se întâmple.“

Baza pe care sau pus disidenţii e fără îndoială logică şi consecventă, are în vedere ţinta principală urmărită şi până acum de către aşa zişii Maghiari naţionali, şi nu vreau s'o părăsească de dragul nici unei consideraţiuni de oportunitate.

Ceeace susţine majoritatea guvernamentală cu privire la reforma electorală, şi la pericolul ce ar ameninţa din partea naţionalistilor şi al Croaţilor, este, zic disidenţii, curat pretext.

Ei sunt pe deplin convinşi, că revizuirea îi trebue Vienei pentru monarchia comună, că au lipsă de ea guvernanţii, ca să poată satisface pretenţiunilor Vienei, urcând contingentul recruţilor. Concluziune: De aceea am trebuit, noi disidenţii, să declară războiul, de aceea trebue să-l şi ducem la sfârşit.

In şedinţa de ieri a Camerei a vorbit Dr. Mihail Polit, fireşte contra rezizuirei, şi a prezentat în numele partidului naţionalităţilor o moţiune. Polit nu e de părerea disidenţilor şi afirmă că cauza revizuirei plănuite a regulamentului este în adevăr viitoarea formaţiune a parlamentului ungar, dacă va fi introdus odată votul universal. Partidul naţionalităţilor, zice, e aşadar de părere, că între revizuire şi reforma electorală există o strânsă legătură. De aceea revizuirea regulamentului ar trebui ţinută în suspenso până atunci, până când reforma electorală cu votul universal va fi desbătută şi votată. Propune deci, ca guvernul să presenteze neamânat proiectul de lege asupra votului universal general şi secret, iar până atunci dieta să suspendeze desbaterea proiectului lui Emil Nagy.

Intr'o privinţă însă Polit se apropie de vederile disidenţilor. El adecă zise în vorbirea sa, admoniind pe majoritate, să se gândească bine ce face faţă de Croaţi, de naţionalităţi şi de socialişti, căci *hodie mihi cras tibi.*

„Cei dela cârmă ar trebui să fie în clar' că poporul maghiar nu poate duce lupta contra a două fronturi. Ori *cu noi* contra Vienei, ori *cu Viena* contra noastră. Curentul de azi este: Cu Viena contra noastră, şi pentru aceasta ei cred a putea afla diferite garanţe pentrn construirea statului unitar naţional maghiar.

Colosală amăgire de sine! esclamă Dr. Polit. Cine ar putea să afirme că nu are cuvânt pentru această esclamare?

Românul are o vorbă sănătoasă, când vede că oamenii nu pot fi nici decum capacitaţi. El zice atunci: „Cum îşi vor săra, aşa vor mânca!“

Resolvarea chestiunilor militare preocupă în măsură mare ziarele din Austria. »Reichspost« publică în numărul de eri un articol al unui marcant membru al partidului creştin-social, în care se spune că *hotărârea în ce priveşte chestiunile armatei este iminentă.* Guvernul ungar — se zice în articol, a presentat la locul competent un memorand în direcţiunea aceasta. Autorul conchide, că creştinii-sociali nu vor aproba în nici un cas eventuale concesiuni ce s'ar face Maghiarilor, ci vor lupta cu toate mijloacele în contra unor astfel de încercări.

Slovacii din America au făcut un dar interesant soţiei contelui Szechenyi Laslo, fosta miss Gladis Vanderbilt. Darul constă din cartea *„The Slovaks of Hungary“* (Slovacii în Ungaria) scrisă de Slovacul Csapca şi apărută în America. In această carte se descrie situaţia tristă, în care se află Slovacii din Ungaria. Darul acesta a fost însoţit de o scrisoare, în care contesa e rugată ca, sosind în Ungaria, să i-a în apărare pe cei 300,000 fraţi Slovaci, cari au o soarte mai grea decât Irlandezii.

Ziarele maghiare, înregistrând acest dar, îşi exprimă speranţa că contele Szechenyi va »lămuri« pe soţia sa despse adevăratul scop al darului şi a scrisorii alăturate.

Ministrul Costinescu şi căile ferate balcanice. Ministrul de finanţe al României, Em. Costinescu, a declarat următoarele directorului ziarului »Buk. Tageblatt« asupra proiectului căii ferate Dunărea-Adriatica:

»E o greşală a se presupune că proiectul acesta de cale ferată e un proiect rusesc. Rusia, care are un drum maritim via Odesa şi căreia îi sunt deschise şi alte porturi pe Marea-Neagră, ar pierde economiceşte, dacă ar preferi căii de mare pe cea de uscat, care e incomparabil mai scumpă. Din punct de vedere economic, prin urmare, nu se poate susţine, că linia aceasta ar servi intereselor ruseşti şi ar constitui o compensaţie pentru linia Novibazar-Salonic.

»România, în ori-ce caz, are un interes economic, ca linia Dunăre-Adriatica să fie deschisă. E evident că România nu-şi va da consimţământul la construirea liniei decât atunci când aceasta ar corăspunde intereselor ei economice şi politice. Deocamdată, nu ne gândim la construirea liniei în chestiune; avem de deschis sau de isprăvit alte linii mai importante.

»Cele spuse de »Pester Lloyd« privitor la România, sunt cu desăvârşire greşite; nici o putere europeană, ori cât de mare ar fi ea, n'ar putea negocia asupra unei căi ferate, care să străbată România, fără ca România să arate mai dinainte că poartă interes acestui proiect şi fără să-şi fi dat, în principiu, învoirea la construcţia acestei linii. In ce priveşte linia Novibazar-Salonic, România consideră construirea ei ca o urmare firească a aplicărei tratatului din Berlin. Din punctul de vedere al intereselor connaţionalilor noştri din Macedonia, salutăm cu o bucurie sinceră linia ferată a sandjacului, căci e de nădăjduit, că noua linie va aduce o îmbunătăţire stărei barbare de care suferă atât Cuţovlahii, cât şi celelalte naţionalităţi.«

Din delegaţiunea austriacă.

Limba de regiment.

Ministrul comun de războiu, generalul de corp *Schönaich*, a răspuns la câteva interpelaţiuni, ce i-au fost adresate în delegaţiunea austriacă, în cestiunea armatei şi a limbei de regiment.

Interesante şi importante totodată sunt împărtăşirile ministrului privitoare la *limba de regiment.*

Răspunzând la interpelarea delegatului Axmann, ministrul zise următoarele:

Instrucţiunea soldatului trebue să se facă în limba, în care este dedat a se gândi. De altă parte trebue să se evite cât numai se poate împărţirea în grupuri de instrucţie în diferite limbi, având în vedere ceeace se cere în privinţa limbilor în genere dela oficeri, şi scopul de a simplifica toată educarea soldatului, ce o impune timpul cel scurt, ce stă la dispoziţie pentru aceasta.

Este prin urmare în interesul militar, de-a reduce numărul limbilor de regiment şi de a exploata împrejurarea, că legile şcolare ungare promovează cunoaşterea limbei statului.

La stabilirea limbilor de regiment, batalioane, etc., sunt dătătoare de măsură:

a) Cunoştinţele de limbă ale soldaţilor din serviciul activ cu contragerea lor în grupuri cât mai mari posibile;

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Rostul mişcării artistice.

Am anunţat apariţiunea nouei reviste „Arta Românească“ în Iaşi. Eată articolul, prin care direcţiunea inaugurează această publicaţiune:

Arta este una din pârghiile cele mai însemnate ale culturii şi anume nu numai din punctul de vedere al frumosului, — efectul ei direct, — dar şi din acel al moralei şi al vieţii economice.

In privirea morală arta ridică nivelul petrecerilor omeneşti din starea animală la acea înaltă desfătare intelectuală şi estetică. In loc de mâncare şi băutură şi de gâdilirea stomahului prin încărcarea lui nesăbuită, arta ne destinde mintea prin imaginile sau sunetele ei. Mai ales ea poate avea efectul minunat de a umplea golurile existente, de a îndepărta urâtul, şi de a înfrumseţa viaţa. Pacostea cea mai mare a claselor mai culte — jocul de cărţi, — poate fi înlăturată. Prin această îndepărtare a petrecerilor josnice, conrupătoare şi ruinătoare, arta, fără îndoială, are un rol foarte minunat moralizator.

In privirea vieţii economice, îndată ce a arta a devenit un element esenţial în viaţa unei societăţi, ea deschide o mulţime de cariere nouă, care dau hrană celor ce se dedau la ele: desenatori, architecţi, pictori, muzicanţi, fabricanţi de culori, neguţitori de marmoră, turnători în bronz şi câte altele nenumărate. Apoi artele amestecându-se în industrii şi meserii le înalţă şi le inobilează şi servesc deci la transformarea materiilor prime, de care ţara noastră e atât de bogată, iar produsele industriei le fac să fie mai gustate, mai căutate, încât le dă mai mare preţ. Industriile şi meseriile trebue să ocupe cât mai neîntârziat marele număr, tot mai crescând, al proletarilor intelectuali sau pseudo-intelectuali, candidaţi, la funcţiuni; căci mişcarea celor dela oraşe va fi cu mult mai primejdioasă ca a celor dela sate. Asemenea trebue să ocupe în industrii şi meserii braţele muncitoare ale oraşelor ca şi ale satelor, cele rămase fără pământ. Prin această îndrumare importul şi exportul materiilor prime şi al fabricatelor s'ar schimba foarte simţitor în folosul populaţiei şi al ţării.

Desemnul şi muzica sunt două îndeletniciri artistice ce n'ar trebui să lipsească din nici o familie mai cultă. Ce plăcere bunăoară când la escursii în vreo călătorie poţi să schiţezi câteva lucruri văzute şi să-ţi fixezi amintirea prin propria întruchipare a celor văzute? Ce desfătare când sara, întrunindu-se câţiva pretini, pot executa câteva din frumoasele opere muzicale ce răsar din toate părţile! Ce poate fi mai mulţămitor când, în mijlocul muncei şi a mizeriilor sufleteşti de toate zilele, cu pregătirea ce o ai, te poate atrage pentru câteva momente, contemplarea unei opere de artă în pictură.. deşteptându-ţi cele mai înalte simţăminte, ori te absoarbe o scenă de teatru, sau furişat pe aripele ondulante ale sunetelor de muzică te ridică în regiunile sublimului artei şi-ţi dă puteri ca să continui munca de toate zilele, îmbrăcat într'o haină mai aleasă, cu care te înzestrează arta de a privi toate lucrurile.

Până acum arta la noi a jucat un rol foarte mic în desvoltarea noastră. Cea mai bună dovadă este rolul ce se dă celor două îndeletniciri amintite în şcoalele noastre. Ele sunt considerate ca dexterităţi, adecă ca nişte lucruri de a doua mână şi notele lor sunt numai de formă şi nu intră în media generală de trecere din clasă în clasă.

Apoi şcolile noastre de arte-frumoase şi de muzică sunt lăsate mai mult la voia întâmplării, aproape în aceeaşi stare, ca la început. Nici odată nu s'a discutat, în cameră, în mod serios organizarea lor, de oarece ele sunt privite ca nişte aşezăminte numai de lux şi fără folos real pentru învăţământul public! Invăţământul în aceste şcoli este cu totul necomplet pentru pregătirea maeştrilor şi maestrelor. — Intregul învăţământ e numai teoretic-abstract, şi îndrumarea lui practică, ce trebue să se dea, pe lângă cea teoretică, e strâns legată de principiile fundamentale ale învăţământului artistic. Toate începuturile noastre de cultură şi de arte se părăduiesc. Odoarele preţioase, icoanele, operele artistice şi culturale din trecutul nostru, pe unde se mai găsesc, mai ales la casele particulare sunt tratate în mod barbar, din lipsă de cunoştinţi. Avuţii însemnate, privitoare la cultura noastră, adunate de vieţi întregi de bătrânii noştri, în bibliotecile, sau în locuinţele lor, s'au vândut pe preţuri ridicole, spre a îmbogăţi muzeele străine. Muzeele şi pinacotecile noastre în mod general sunt lăsate în părăsire. Despre costume nici nu mai vorbim, căci la nimic nu este mai folositor ca în arte un muzeu al costumelor. O scenă cât de simplă nu se poate întruchipa, din viaţa unui popor, în artă, fără a reprezenta costumul timpului şi caracterul locuinţelor, unde se petrece acţiunea. Şi multe, multe se părăduiesc. Şi cu cât ne

b) Fiecare limbă, ce se vorbeşte cel puţin de 20 procente ale acestor soldaţi.

Din aceste principii isvoreşte şi pretensiunea privitoare la cunoaşterea limbilor de regiment din partea oficerilor şi cadeţilor. Pretinzându-se cunoaşterea limbei de regiment din partea personalului de instrucţie, nu se pretinde totdeodată, ca acei soldaţi, a căror limbă nu este reprezentată cu 20 procente, să nu-şi primească instrucţiunea în limba lor. (?!—Red.)

Pentru o împărţire naţională a soldaţilor după subdespărţăminte, în sânul unei trupe, nu există prescrieri. Impărţirea se face mai ales aşa, ca elementele mai inteligente şi profesioniştii să fie împărţiţi egal între toate subdespărţămintele şi ca capacitatea de prestare fizică a tutulor subdespărţămintelor unei trupe să se poată desvolta cât se poate în mod egal. Numai la nişte rami speciali grei de instrucţie, ca de pildă la regimentul de drum de fer şi de telegrafe, împărţirea se face după cunoştinţele de limbă.

După principiile schiţate pentru aflarea limbei de regiment am căpătat pân'acum rezultatul, că de fapt, dintre cele 97 de corpuri de trupe ungare, la 52 din ele soldaţii, cari vorbesc ungureşte fac mai mult ca 20 procente şi nici o altă limbă nu atinge 20 procente. De aceia e a se lua în conzideraţie ca a doua limbă, cel mult limba germană (limba de serviciu generală).

Nu este de loc eschis, ca în urma efectului progresiv al legilor şcolare ungare numărul corpurilor de trupă numite în urmă (cu 20 de procente cari vorbesc ungureşte), ***să se poată succesiv înmulţi*** (!!)

Experienţe analoage se pot face şi la corpurile de trupe, cari se întregesc din regatele şi ţările reprezentate în Reichsrath.

O ideie sugestivă dar neavenită. 1)

Ideia politică a unei împăcări cu Maghiarii *este o ideie nepolitică azi*, fiind ea în fond şi retrogradă şi reacţionară. Retrogradă fiindcă concepţiunea sa nu abandonează îngustimea apercepţiunei subjective şi nu produce mai mult bine pentru obştea ce susţine statul, decât o altă hegemonie a unei rasse asupra celeilalte. Este reacţionară, fiindcă ar întări cadrele unui neofeudalizm, sub masca căruia numai plutocraţia ovreiască ar prospera.

Azi nu mai este iertat a perde din vedere, că prin împăciuiri de acest fel nu se poate reforma constituţiunea barbară a acestui stat. Nu se poate ajunge scopul de a elibera popoarele de sub spoliaţiunile de drept privat şi politic, inaugurate prin hegemonia maghiară, decretată de susţinătoare de stat prin aristocraţi şi creaturele lor ovreieşti.

Ci cred tare, că nu aceasta e modalitatea desbătută deja prin filozofi şi politici geniali pentru a promova răspândirea libertăţii şi ideilor culturei între popoarele civilizate europene.

Precum pentru individ aceea e mai bun, ce răspunde particularităţilor sale, tot aşa, pentru a putea reforma o constituţiune anachronistică de stat, *trebue să se proceadă din statorirea în exactă congruenţă cu realitatea a particularităţilor acelui stat.* Aceste particularităţi se pot clasifica după două esenţiale categorii: după spaţiul ce-l ocupă statul ce aşteaptă reforma constituţiunei sale şi timpul ce l'a avut spre desvoltare, cu caracterizarea filosofică-istorică a acelei desvoltări.

Statul ungar este hermetic închis din toate părţile prin elemente etnice ce se întind înlăuntrul acestui stat. Existenţa unui stat de hegemonie de rassă în acest spaţiu este o continuă nelinişte şi provocare a tuturor statelor învecinate, cari simt, că sistemul hegemoniei este piedeca intereselor culturei, industriei, comerciului european.

Nu o împăciuire de acest fel este azi lucrul cel trebuitor şi folositor pentru a asigura statul ungar în mijlocul marilor probleme internaţionale, *pe cari hegemonia maghiară nu le poate nici rezolva, nici opri de a se impune.* Trebuia o apreţiare objectivă, care să îmbrăţişeze cu preciziune sistematică *ca un complex organic problemele politice ale statului ungar*, înainte de a lansa o ideie a împăciuirei româno-maghiare.

Trebuie mai întâi iscodit o constituţiune democratică egalitară şi *în spirit şi în manifestarea sa*, ce se delătureze orice suspiţiune din partea naţiunilor interesate, că Maghiarii ar mai râvni la hegemonie în acest stat. Nu e trebuitor o împăciuire acolo unde existenţa statului însuş e în chestiune şi unde numai acel minimum se pretinde, ca viaţa de stat să aibă un aranjament potrivit cu factorii reali, cu naţiunile din acest stat, cari dau caracterul particular statului ungar.

Adică spaţiul ocupat de acest stat,— având în raportul intern şi extern caracterul unui mozaic de popoare istoriceşte individuale şi totodată egale în forţe — admite numai o modalitate de constituţiune durătoare: o confederaţiune cu garanţiile libertăţii şi culturei naţionale.

Dacă privim linia parabolei, ce a făcut'o desvoltarea statului ungar în curs de zece veacuri, observăm întunecarea strălucirei Coroanei Sf. Ştefan, prin substituirea de către spiritul naţionalizmului a acelui simbol al stăpânirei sabiei. Insuş spiritul naţional maghiar numai scăderei treptate a puterei Coroanei Sf. Ştefan îşi poate mulţumi existenţa sa!

Substituit odată spiritul vechiului stat ungar de către spiritul naţionalismului popoarelor compacte *ce-l susţin*, trebue să recunoaştem că azi alţi factori întră în combinaţiunile de stat politice: *nu* puterea coroanei Sf. Stefan, *nu* singur elementul maghiar, *nu* prestigiul internaţional maghiar, ce nu există, deoarece nu produce de un timp încoace genii creatori nici într'un ram al progresului, ci *factorii reali sunt*: popoarele trezite la conştiinţa dreptului naţional, — soartea comună ce ne leagă cu Austria, — interesul universal al Europei de a şti că aici există un imperiu mare, *întemeiat pe libera învoire a naţiunilor confederate.*

Aceste sunt cauzele neschimbate, cari dau caracterul necesităţii fireşti unei mari reforme de stat şi fac neavenită ideia acestei împăciuiri.

Este o rătăcire gravă a-şi închipui lecuirea acestei Monarhii medievale prin împăciuiri particulariste. *O reformă de stat generală poate fi numai dorinţa sinceră a acelora, ce simţesc sbuciumările atâtor popoare vrednice deja de mult de libertate.*

Azi când răspândirea libertăţii şi culturei este deviza, — când Europa cultă este solidară spre a împărtăşi de aceste *reale bunuri* toate popoarele sale vrednice, să spunem cu francheţă europeană Maghiarilor, că e timpul suprem ca să se pogoare de pe piedestalul comic al orgoliului *lor* de rassă, să recunoască până nu e târziu, că zace în principiul evoluţiunei ca să fie distrusă ori şi ce întocmire ce nu este mai mult trebuitoare pentru afirmarea deplină a idealului omenesc.

Afirmarea popoarelor este generală, este productul spiritului generos şi profund al timpului. Vedem cum se afirmă cu însuşirile proprii popoare, cari nu de mult erau încă sub jugul spoliatorilor de drepturi, vedem cum îşi cuceresc popoarele loc respectat între naţiunile libere. *Tot aceasta simetric culturală trebue să ne înfăţişeze şi raportul dintre popoarele ce contribuesc cu sângele şi avutul lor la susţinerea Monarhiei.*

Aşadară şi celălalt mare factor în transformarea internă a statelor: spiritul timpului trebue să convingă pe Maghiari că sistema restrângerei dreptului naţional şi prin urmare a libertăţii celei adevărate este anachronizm ce nu are viitor.

Intr'o astfel de epocă de evoluţiune irezistibilă a presupune despre Maghiari că sunt dispunători de o putere esorbitantă, ce poate da, şi prin urmare şi lua avantagii politice, este *un clasic atestat a neprevederei şi a unui mod de gândire politic foarte uşuratic.*

Noi Românii nu ne putem ataşa cu soartea noastră întreagă nici la un popor particular din Monarhie, fiindcă fiecare singuratic are numai o restrânsă importanţă faţă de problemele mari ale veacului. *Am compromite cu desăvârşire rolul mare al românismului prin ori-ce împăciuiri de acest fel patriarchal.* Fiinţa noastră de Români numai cu dreptatea se poate împăca, iar nu cu Maghiarii sau fie ori şi cine, *cari ar susţine o constituţiune cu desfiderea sentimentului universal a dreptului naţional si a dreptăţii politice.*

Dr. Cassiu Maniu.

1) Dăm loc articolului de mai sus, în care autorul expune unele principii în legătură cu discuţiunea aprinsă asupra temei împăciuirei cu *Maghiarii.* Autorul face şi el muzica viitorului, vrând să arate cum înţelege că are să urmeze în Ungaria „evoluţiunea“, despre care s'a vorbit mult în timpul din urmă. Am crezut, că va fi de interes, ca cetitorii noştri să audă cum cugetă un Român din generaţiune tânără, care voieşte a contribui şi el cu ceva la comoara de idei politice nestricate şi cinstite. — Red.

Cum va fi reforma electorală.

Ministrul de interne *Andrassy* a făcut alaltăeri, precum ştim, în culoarele dietei unele enunciaţiuni cu privire la noua reformă electorală. Iată — după »B. Hirlap« — ce a spus Andrassy:

„Aranjarea şi prelucrarea datelor statistice s'a început. Despre viitoarea reformă nu pot însă spune decât foarte puţin. *Cercurile electorale se vor spori.* Importanţa nouei reforme zace în *noua împărţire a cercurilor electorale.* Regiunile ţării, ai căror locuitori *sunt mai culţi*, şi oraşele — vor fi împărţite *în mai multe cercuri.* Oraşul Budapesta va trimite în dietă *în loc de 9 deputaţi* ca până acum, — *22.*

La întrebarea lui Eötvös Károly că pentru ce n'a prezentat dietei de-odată cu proiectul revizuirei regulamentului camerei şi proiectul reformei electorale, Andrassy a răspuns următoarele:

„Iunctimul revizuirei regulamentului şi reformei electorale ar fi atins foarte neplăcut pe unii dintre deputaţii maghiari şi pe mulţi deputaţi naţionalişti din cauza împărţirei nouă a cercurilor, *fiindcă unele cercuri vor fi încorporate în alte cercuri.* Aceasta împrejurare ar împiedeca pe unii deputaţi, cari sunt interesaţi în noua împărţire a cercurilor, să judece nepreocupaţi propunerile guvernului“.

Din aceste puţine indigetări ale lui Andrassy ne putem face deja cât de cât un tablou al viitoarei reforme. Regiunile a căror alegători sunt mai »culţi« — de sigur că nu vor fi cele locuite de naţionalităţi şi îndeoseb de Români, iar oraşele, a căror cercuri se vor înmulţi — nu sunt locuite de naţionalităţi, în schimb cercurile existente, cari se vor contopi în altele — vor fi de sigur cercuri locuite în preponderanţă de naţionalităţi.

Prin urmare »hegemonia rassei maghiare« va fi salvată şi prin introducerea nouei reforme electorale!

Condamnări şi alte persecuţiuni.

Sâmbăta trecută s'a presentat în localul redacţiunei ziarului »*Tribuna*“ din Arad *un sublocotenent de jandarmi*, cerând redactorului responsabil extradarea autorului corespondenţei, în care se raportase despre cunoscuta ispravă jandarmerească, săvârşită cu prilejul alegerii de jude la Covăsinţ, când au legat şi excortat pe preotul Ioan Curc. De sine înţeles redacţia a refusat împlinirea cererei sublocotenentului. In aceeaşi zi după amiazi d-nii Russu-Şireanu şi redactorul resp. Iova au fost citaţi la poliţie, unde au declarat, că nu stau de vorbă în chestia aceasta decât numai cu judele de instrucţie. Un nou proces de pressă e prin urmare în perspectivă!

*

Senatul disciplinar al camerei advocaţiale din Timişoara *a pedepsit pe d-nii Dr. St. Petrovici cu 200 cor. şi pe d-l Dr. Cornel Jurca cu 100 cor.* amendă disciplinară pe motiv (?) că au fost pedepsiţi de curtea cu juraţi pentru »agitaţie« în cunoscutele procese de pressă ale »Drapelului«.

Ce-o mai fi şi asta!

*

Curtea cu juraţi din Pojun a condamnat pe slovacul Stefan *Olhos* pentru un articol apărut în ziarul »Slovenske Novine« la *4 luni închisoare de stat.*

*

Procuratura din Rosenberg a intentat proces de pressă preotului slovac Ioan *Dvornik* pentru »agitaţie«.

*

Ministrul de interne Andrassy a încunoştiinţat pe fişpanul comitatului Lipto din nordul Ungariei, că în cursul lunei Martie a. c. se va înfiinţa în Rosenberg un *ofisiu de poliţie de graniţă.* Aceasta pentru supravegherea *„agitatorilor panslavi“.*

Ungaria felix!

*

In faţa acestor condamnări şi persecuţiuni fără sfârşit, *Liga culturală* din Bucureşti a hotărât să ceară sprijinul pressei întregi din Europa.

ŞTIRILE ZILEI.

— 13 Februarie v.

Românii din Oraviţa au invitat *societatea pentru fond de teatru român*, să-şi ţină anul acesta adunarea generală în Oraviţa. Precum suntem informaţi, comitetul societăţii a acceptat cu mulţămită această învitare şi astfel adunarea generală se va ţinea în *15 August st. v. în Oraviţa.*

Comuna săracă Bogodinţ (comit. Caraş-Severin) şi-a salvat şcoala românească ridicând salarul învăţătorului şi votând cuicuenalele prescrise.

Asemenea comunele: Borgo-Mijloceni, Borgo-Joseni, Borgo-Rus, (comit. Bistriţa-Năsăud) şi Ilva-mare. Onoare lor!

Şcolare. In şedinţa de eri a delegaţiunilor şcolare au fost aleşi învăţători definitivi d-nii Grigorie *Popescu*, Nicolae *Furnică* şi George *Preşmerean* sen.

La conferenţa oraşelor convocată la iniţiativa capitalei, pe astăzi Miercuri şi zilele următoare, pentru a lua poziţie contra proiectelor de lege privitoare la reforma impozitelor directe, va lua parte — precum cetim în »Drapelul«, — şi oraşul Lugoj, prin o deputaţiune specială, condusă de dl primar A. Marsovszky. Membrii ai deputaţiei sunt din partea reprezentanţiunei d-nii Dr. Mauriciu Deutsch şi Dr. Valeriu *Branisce*, iar din partea oficiului de dare dl Isidor Chiriţia.

Oraşul *Braşov* n'a trimis, precum suntem informaţi, reprezentanţi la acest congres. A avizat însă biroul congresului că se alătură la hotărîrile ce se vor lua.

Balul tinerimei noastre din Cluj. Tinerimea română din Cluj, învită cu drag la Balul ce va avea loc la *6 Martie* st. n. 1908, în sala cea mare a Redoutei orăşeneşti. Inceputul la oarele 8 seara. Intrarea: de persoană 4 coroane, de familie 10 coroane. Loja 20 cor., galeria 2 cor. *Venitul curat se va da pentru gimnaziul din Brad.* Damele sunt rugate întru cât se poate să se prezinte în *costume naţionale.* Ofertele generoase se primesc cu mulţămită şi se vor publica prin ziare (adresa cassarului Kossuth Lajos-u. 21). Comitetul aranjator: Liviu I. Dan, prezident, Nicolae Damian vicceprezident, Victor Petricaş secretar, Sever C. Dan casier, Teofil Filipan controlor, Vasile Hosszu, Ioan Lemenyi, Remus Furdui, Victor Ungar şi alţi 15 membrii în comitet.

Cununie. Cornelia *Papfalvi* şi Beniamin *Clococeanu*, ne anunţă celebrarea religioasă a cununiei lor, ce se va serba Dumineca în 1 Martie st. n. a. c. la oarele 3 p. m. în biserica gr. cat. din Făgăraş. — *Făgăraş.* In Februarie 1908. — *Tohanul vechiu.*

La petrecerea cu dans aranjată în Deva, la 9/22 Februarie 1908, din partea tinerimei române, în favorul reuniunei femeilor române din comitatul Hunedoarei au incurs următoarele suprasolviri:

Ex. Sa Ioan Meţianu 20 cor; George Pop de Baseşti 50 cor.; Francisc L. Hosszu 32 cor.; George Romanul, Ioan I. Vulcu, Avram P. Pecurar, Romul Curiac câte 10 cor.; Dionisiu Ardelean 7 cor.; Dr. Virgil Olariu 6 cor.; Dr. Camil Velţan, Ardelean Nicodin, Dr. Alex. L. Hosszu, Dr. Sigismund Cserei, Maria Şinca, George Csatt, Dr. Justin Pop, Petru A. Mihuţiu, Dr. Victor Bontescu câte 4 cor.; Dr. Cornel Popescu 3 cor.; Iosif Botean, Luca Filipas, Iuliu Popoviciu, Ioan Antal, Ioan Crişovan, Vasilie Damian, Virgil Popoviciu, Demetrie Datca câte 2 cor.; Nicolae Macrea 1 cor. 20 fill.; Dr. Adam Haragos 1 cor. — Din suprasolviri şi bilete de intrare au incurs

---

depărtăm mai mult de trecut cu atât mai anevoios va fi să mai găsim câte ceva, spre a păstra din dovezile începutului nostru de cultură şi de artă.

La noi iniţiativa particulară lipseşte aproape cu totul, mai ales pentru desvoltarea culturală şi artistică şi toată grija e lăsată numai asupra statului. E datoria noastră să începem şi, la nevoie, sperăm că şi Statul va sprijini desvoltarea artistică şi culturală. Generaţiile viitoare vor fi recunoscătoare celor câteva escepţii care au adunat şi adună, fie opere de artă, fie diferite lucruri din trecutul nostru privitoare la cultură, spre a înfiinţa muzee particulare sau a îmbogăţi pe cele ale statului.

Cât despre soarta artiştilor de ori-ce ramură ea este cunoscută, iar cea a măieştrilor din învăţământ e complect nedreptăţită chiar prin lege. Nimeni nu se gândeşte la hrana sufletească nici a claselor superioare, nici la acea a poporului, şi, cu atât mai puţin la artiştii lui.

Conducătorii în genere, luaţi de alte curente, par a nu se gândi tocmai la această hrană, care, cele mai adeseori, e singura ce deosebeşte pe om de fiara sălbatecă.

Arta, din timpurile cele mai vechi şi până astăzi, este semnul de *civilizaţie a unui popor.* Prin cultura frumosului simţămintele se înobilează până la cel mai înalt grad, caracteristice omului superior....

cu totul 393 cor. 20 fill., — din care sumă detragându-se spesele de 193 cor. 20 fill. s'au administrat ca venit curat pentru fondul reuniunei femeilor române, suma de 200 cor. Marinimoşii contribuenţi, primească şi pe calea aceasta mulţămita comitetului aranjator. *Deva*, la 24 Februarie 1908. — *Dionisiu Ardelean* cassar.

Condamnarea fostului ministru Nasi. Din Roma se anunţă că Inalta Curte a condamnat pe fostul ministru de instrucţie Nasi pentru traficaj cu fondurile ministerului la *11 luni şi 20 zile recluziune*, la 4 ani şi două luni interdicţiune din funcţiunile publice şi la 230 lire amendă şi cheltueli de judecată. Curtea acordase lui Nasi circumstanţe atenuante. Fostul său secretar Lombardo a fost achitat din lipsă de probe suficiente şi imediat pus în libertate.

Luptă teribilă cu o bandă grecească. Ziarele turceşti spun că trupele turceşti au avut de susţinut o luptă cu o bandă greacă la Abeşist în vilaetul Monastir. 12 oameni ai bandei, printre cari şi şeful bandei Zisu, au fost ucişi. Din declaraţiile unui rănit rezultă că banda se compunea din 45 oameni şi că a venit din Grecia acum 10 zile.

Necrolog. Eri a încetat din viaţă în Bacifalu după lungi şi grele suferinţe *Irimie G. Stroe*, elev în cl. VI a gimnaziului din Braşov, în etate de 18 ani. Inmormântarea va avea loc mâne după amiazi. Odihnească în pace!

Pentru masa studenţilor români din Braşov, au contribuit banca »Grăniţerul« din Dobra 30 cor. şi banca »Olteana« din Viştea de jos 60 cor.

Primească generoşii donatori cele mai călduroase mulţămite. — *Direcţiunea gimnaziului gr. or. român din Braşov.*

Toastul unui arhiduce pentru Lueger La balul oraşului Viena, arhiducele Francisc Salvator a ţinut pentru primarul Vienei, care zace greu bolnav în Lovrana, următorul toast: »Dacă-i scrieţi primarului aduceţi-i şi aceea la cunoştinţă că am beut în sănătatea lui şi-i doresc însănătoşare grabnică«. Toastul acesta scurt, dar mult grăitor, a produs efectul cel mai bun.

Depărtarea soarelui dela pământ. Se crede în genere că soarele nu e decât 148 milioane şi jumătate de chilometri dela pământ. De ani mulţi suntem hrăniţi de această părere admisă în toate cercurile bine informate ale astronomiei. A început să se bage de samă însă că cercurile bine informate, au fost rău informate. Ne-au amăgit cercurile bine informate şi s'au amăgit în acelaş timp pe sine însăşi. Ele au nutrit în noi o iluziune, acea a apropierii — relative — a soarelui. Soarele este mult mai depărtat de noi, decât pretindeau amintitele cercuri. El este aproape c'un milion de kilometri mai depărtat de pământ, — exact: 149 milioane 471.000 de kilometri, în loc de 148 milioane 500,000.

Incă o iluziune pierdută!

Aruncarea în aer a liceului din Galaţi. Patru elevi ai liceului din Galaţi, disperaţi de pedepsele numeroase ce le primeau, au hotărât să arunce în aer liceul, ca nici urmă să nu mai rămâie din carcere, bănci, catedre şi cataloage. Planul era următorul: Portarul şcoalei trebue cumpărat, ca să lase gazometrul deschis, ei să pătrundă apoi în amfiteatrul liceului, unde să aşeze o lumânare aprinsă şi să deschidă becurile de gaz. Dacă planul isbutea, într'adevăr întreaga clădire ar fi fost aruncată în aer. In ajunul zilei, în care era să se execute acest plan monstruos, unul dintre elevii conspiratori, fiind cuprins de remuşcări, a trădat planul directorului liceului. Acesta a luat îndată hotărârea să-i prindă pe conspiratori în flagrant delict. Planul se execută întocmai. Portarul primi banii la avizul directorului, cheile falşe fură întrebuinţate, lumânarea aprinsă şi becurile deschise... In acest moment elevii au fost arestaţi. S'a deschis o severă anchetă pentru a descoperi toate amănuntele.

Sărbătoarea internaţională a reuniunilor de pace. Toate reuniunile pentru pace şi-au fixat o zi de sărbătoare, drept semn că ele sunt strâns legate una de alta. Spre scopul acesta ele să adună la jourul fix. In Italia şi Ungaria, ministrul de instrucţiune publică, a dat tuturor şcolilor instrucţiune specială despre mişcarea pentru pacea generală. In Paris, preşedintele de onoare al reuniunei de pace a pus la cale să se ţină un banchet, la care vor lua parte celebrităţi literare şi de stat. Şi în Viena se va ţinea o astfel de festivitate, la iniţiativa profesorului Universităţii Dr. Quidda şi a baronesei Suttner.

Mulţămită publică. Din prilejul morţii iubitului prietin Nicolae Agârbicean, st. med. cassarul societăţii noastre, au răscumpărat cununa în favorul societăţii următorii domni, colegi şi cunoscuţi ai defunctului: Gh. Birlea, st. med., N. Butean, st. med., G. Cutean, st. farm., Ales. Dobrescu, st. med., E Negruţ, st. iur. şi Iuliu Vicaş, st. med, la olaltă 10 (zece) cor. Condolenţe pentru pierderea lui Nicolae, şi-au exprimat fostul lui profesor, dl Dr. E. Dăianu, protopop în Cluj, »România Jună« soc. acad. română din Viena, Junimea din Cernăuţi, şi d-l Ales. Dragomir, st. iur., ca fost conşcolar. Tuturor acestor domni le aducem şi pe calea aceasta adânca noastră mulţămită. *Graz*, la 14 Februarie 1908. — Comitetul soc. acad. române *„Carmen Sylva“* în Graz.

Incătrău mergeţi domnilor?

De pe Mureş, în câslegile 1908.

Onorată Redacţie!

In decursul câşlegilor de ăstimp mi-au venit mai multe bilete pentru învitări de petreceri maghiare, în cari figurează nume de advocaţi români şi concipişti (candidaţi de advocat) români, ca membrii în comitet.

M'a surprins această conlucrare a Românilor inteligenţi în cercul de petreceri maghiare, chiar în timpul acesta de persecuţiune a Românilor de cătră regimul maghiar.

E vorba de advocaţi şi concipienţi români din Alba-Iulia şi de doi advocaţi români din Turda.

Ceşti doi figurează în biletul pentru petrecerea în favorul casinei maghiare din Felvincz.

Fenomenul acesta mă îndeamnă a întreba: *Incătrău mergeţi domnilor?*

»Szövetkezet«-ul cultural maghiar a dat ordin, ca în provincie Maghiarii să se silească a atrage inteligenţa română în cercul lor social. Ei ascultă şi-şi întind mrejile şi, spre mirare, advocaţi cu clientelă română şi *cu veste de naţionalişti* (!!! Red.) se prind ca muştele în reţeaua paiangenului.

Numădau.

Silvicultura.

Cu privire la punerea în valoare a pădurilor şi codrilor noştri seculari de brad şi molid credem de interes de a pune în vederea deregătoriilor noastre comunale şi proprietarilor de păduri a composesoratelor — rapoartele pe anul trecut ale consulatelor austro-ungare din România, în cătrău se dirigează actualmente cea mai multă lemnărie brută şi fasonată a noastră, cum şi preţurile ce se obţin acolo.

Ion de pe Văcarea.

A) Galaţi (Consul general *Victor v. Borhek*).

Esportul lemnelor. Comerciul lemnelor în cursul anului 1906 a fost foarte activ, deoarece industria lemnului în urma nouelor debuşeuri în vestul Europei, n'a mai atârnat de consumul intern şi de capacitatea de consumaţiune a pieţelor din Orient.

Esportul spre ţările mediterane ca Italia, Franţa, Spania şi litoralul algerian precum şi spre Anglia şi Olanda, a fost şi anul trecut foarte însemnat.

Comerţul de transit prin Galaţi în anul 1906 a fost normal.

Sosiră, ca şi mai 'nainte, importante espediţiuni de lemne din Ungaria (recte Transilvania) şi din Bucovina, mai cu seamă dela fabricile de cherestea situate pe lângă frontiera românească. Cantitatea lemnelor în stare rotundă, ajunsă la Galaţi, s'a urcat în 1906 la 275,000 m. c. din care 70—80000 m. c. provenite din pădurile Bucovinei.

Desfacerea în interiorul ţării, s'a făcut pe o scară mai mare ca în anul precedent, deoarece activitatea României în construcţiuni a crescut, iar creditul său s'a îmbunătăţit foarte mult. Exportul materialului de molid, brad precum şi de stejar de diferite dimensiuni, cari se îndreaptă spre pieţele de export, faţă de anul trecut, a crescut mult.

La debuşeul favorabil, via Galaţi, exportatorii noştri de lemn din Transilvania şi Bucovina au participat c'un procent de cel puţin 50—60 % obţinând cu marfa lor preţuri satisfăcătoare.

In campania anului acestuia s'a manipulat în docurile d'aci pentru navigaţiunea maritimă 50,000 vagoane (à 10,000 klgr.) din care la sfârşitul anului mai rămaseră ca 2000 vagoane spre iernare.

Porturile Mărei mediterane, ale Angliei şi Germaniei via Rotterdam au primit aceste espediţiuni.

Expediţiunile în Grecia, din causa împrejurărilor politice cunoscute, suferiră o scădere însemnată, la care participară şi exportatorii noştri connaţionali, mai cu seamă că afacerile, via Odessa, din causa turburărilor de acolo, nu s'a putut efectua, decât într'o mică proporţie.

O schimbare cu totul nouă, ce se făcu în comerţul lemnelor, consta în faptul că cumpărătorii străini veniră înşişi la fabricele de cherestea esportatoare, spre aşi face în localitate comenzile lor în lemn rotund şi ferăstruit. In casul acesta predările sau urmat loco fabrica. Cu aceasta procedare mult practicată în ultimul timp exportatorii de lemne au fost scutiţi de a mai căuta clientelă în ţările importatoare.

In general trebue remarcat că comerţul lemnelor, prin perspectiva nespus de favorabilă în diferitele centre de desfacere, pentru monarchia noastră ca şi pentru România devine din ce în ce mai profitabil. Proprietarii fabricelor de cherestrea şi negustorii de lemne, aşteaptă pentru 1907 o creştere şi mai mare a exportului, deoarece cererile din Germania, Italia, Franţa şi Anglia sunt mari, ceea-ce a influinţat preţurile, cari după evaluările făcute vor creşte cu 15—20 %.

Fabrica de cherestea stabilită în Galaţi, a societăţii anonime pe acţiuni pentru industria lemnului (fostă Götz et. Comp.) a importat însemnate cantităţi de lemn rotund din Bucovina şi Transilvania, pe cari le-a transformat aici în scânduri. Ca şi în anii trecuţi s'a dat şi anul acesta concesiunea ca să fasoneze lemnul importat, cu condiţiunea de a esporta 80 % din cantitatea importată. Deoarece însă prin debitare nu mai rămâne decât 60 % lemn fasonat, restul de 20 % trebue să se completeze cu lemne din România. Restul lemnelor cu ocasiunea debitului se desface în ţară.

Exportul total prin Galaţi în material fasonat s'a urcat în anul 1906 la 816,983 bucăţi scânduri de diferite dimensiuni, 789,563 m. c. diferite lemne de construcţie 240,554 bucăţi 7378 tone lemn de stejar şi 2188 tone doage.

Preţul materialului în anul acesta la începutul sezonului chiar arată o creştere însemnată, care cătră încetarea navigaţiunei se mai urcă încă cu câteva procente.

Lemnul rotund s'a vândut la Galaţi cu 13—18 lei m. c. marfă fasonată după calitate şi demensiuni se plăti cu 40—45 lei m. c. doc Galaţi sau Brăila, cu termin de 3—4 luni.

Tacsa de transport dela Predeal la Galaţi este de 5—6 lei de m. c.

(După „Revista Pădurilor“ Dec. 1907.)

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta, 26 Februarie. La desbaterea proiectului revizuirei regulamentului camerei vor lua cuvântul toţi deputaţii naţionalişti. Deputaţii croaţi vor sosi la Budapesta deabia săptămâna viitoare, deoarece Joi şi Vineri în 28 şi 29 l. c. au loc alegerile pentru dieta croată.

Budapesta, 26 Februarie. In şedinţa de eri a luat cuvântul contra revizuirei dep. naţionalist *Polit* şi a prezentat în numele deputaţilor naţionalişti o rezoluţiune, prin care cere ca propunerea deputatului Nagy să fie ţinută în suspens, până când guvernul va prezenta de urgenţă proiectul privitor la reforma electorală. Expunerile dep. Polit au fost deastădată ascultate cu interes de către coaliţionişti. A urmat la cuvânt ministrul *Andrassy*, care a răspuns antevorbitorilor, susţinând revizuirea, ca fiind necesară. A făcut mare impresie, când Andrassy a declarat, că el şi soţii săi fac pendentă retragerea, sau rămânerea lor la guvern dela această chestiune. Ultimul orator a fost dep. *Eötvös*, care declară, că *nu va vota revizuirea.* Deşi condamnă obstrucţia, totuşi o aprobă atunci, când ea se face pentru apărarea drepturilor. Disidenţii au făcut mari ovaţiuni lui Eötvös.

Bucureşti, 26 Februarie. Eri la amiazi a avut loc pe străzile capitalei o luptă cu un taur înfuriat. Taurul a omorât pe un bătrân şi a rănit grav pe un lucrător şi doi soldaţi. Taurul a fost în fine împuşcat de un gendarm.

Roma, 26 Februarie. Când s'a pronunţat sentinţa în procesul Nassi, acesta foarte palid s'a adresat prietenilor săi: — Cu toate acestea mă simt om de onoare şi cinstit. Vă implor să aveţi grijă de familia mea ca să-i cruţaţi alte dureri. De oare ce Nassi a stat în închisoare 7 luni, îi mai rămâne de stat 4 luni şi 10 zile. In Sicilia se aştepta o achitare sigură. Cu toate acestea sentinţa de condamnare n'a dat loc la nici un fel de turburare.

Diverse.

Instinct ori judecată. — E o plantă mexicană, Euphorbia, un fel de »laptele cânelui« cum îi zicem noi. Seminţele ei sunt foarte ciudate, căci sar, par' că ar fi vii. Multă vreme nu s'a ghicit ce e cu aceste boabe, ca ori cari altele, la formă, lungi de un centimetru şi groase de 7 milimetri şi cari săreau. Pe urmă s'a aflat că au în ele câte-o omidă; coaja pare întreagă, dar în adevăr, are o gaură, însă cu capac aşa de bine potrivit şi aşezat, că nu poţi să-l deosibeşti. Omida se face din oul unui fluturaş (Carpocapsa saltitans), rudă cu cel care se face din viermele perelor şi merelor şi, dupăce mănâncă tot miezul, se preface în flutur în lăuntrul coajei. Omida aceasta face de sar seminţele.

Asta e una, dar mai e şi altceva. Dacă mama, care pune oul în sămânţă, n'ar avea grijă să facă gaura cea cu capac atât de cu măestrie aşezat, fluturaşul n'ar putea eşi din coajă. Omida are fălci tari, de roade miezul; dar fluturele are un fel de surlă moale cu care nu poate rupe nici un firicel de miez, necum din coajă. Intrebarea e: ce-o face pe mumă să ia astfel de măsură: instinctul ori mintea? Cu alte cuvinte: lucrează ca o maşină ori ştie ce face şi cu ce scop?

Dreptul femeilor în anii bisecţi. — In anii bisecţi, cum e acesta, au fetele în Anglia drept să peţească ele pe tineri ce le plac. Unii pretind că dreptul acesta e numai pe ziua de 29 Februarie, dar cei mai mulţi că fetele se pot folosi de el tot anul.

E un act al parlamentului din veacul al XI-lea de pe vremea reginei scoţiene Margareta. In acel act stă scris: »In anii bisecţi, ori ce fată poate vorbi celui care-i e drag. Iar dacă nu vrea s'o ia, bărbatul va plăti pedeapsă 100 de pfunzi sterling (2520 de lei) sau mai puţin, (potrivit cu averea ce are). Va scăpa de pedeapsă numai dovedind că era mai dinainte logodit cu alta«. Era rău de holteii îndărătnici, căci, pe lângă pedeapsă, mai sufereau şi ura lumei.

Intr'o carte din 1606 cetim, că 'n anii bisecţi fetele pot peţi pe cine vor prin vorbă, căutături sau schime, sau cum vor găsi cu cale. Dar nu mai sunt pedepse, ci feciorii scapă făcând fetei respinse o rochie de mătase.

Cărţi noi.

In institutul grafic *„Minerva“* au apărut următoarele cărţi:

A. C. Cuza. „Naţionalitatea în artă“ 1·50 cor. 10 porto.

C Sandu-Aldea. „Pe drumul Bărăganului“. 1·50 cor. 10 porto.

I. L. Caragiale. Teatru. „Opere complete“. Preţul 2 cor. 10 bani porto.

A. Vlăhuţa. „Ciipa de linişte“. 1·50 cor., 10 porto.

I. Slavici. „Nuvele“. 1 50 cor., 10 b. porto.

Sadoveanu. „Insemnările lui Neculai Manea“. Preţul 2 cor. 10 porto.

Neli Cornea. „Irena“, dramă în 4 acte, ce s'a reprezentat pe scena teatrului naţional. Preţul cor. 1.50, 10 b. porto.

Vasile Alexandri. „Teatru“. V., preţul 1.50 cor. 10 porto.

Se pot procura şi prin tipografia şi librăria A. Mureşianu.

A apărut »*Legenda Funigeilor*«, poem dramatic în trei acte de St. O. *Iosif* şi D. *Anghel.* Preţul 1 Leu.

Ioan Adam: „Năzuinţi“ povestiri şi „Pe lângă vatră“, poi de şi glume ţărăneşti. Ambele à 1.50 cor.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

„AURORA“,
societate de împrumut și păstrare în Năsĕud.

Convocare.

Domnii membrii ai societății de împrumut și păstrare „Aurora“ sunt invitați a participa la

a XXXIV-a adunare generală ordinară,

care va avea loc Dumineca în 22 Martie 1908 la 10 oare a. m., în localitatea institutului din Năsĕud.

Pentru cazul când aceasta adunare nu s'ar putea ținea din lipsa voturilor recerute, prin aceasta se convoacă totodată a doua adunare, care va avea loc în 29 Martie 1908 la oarele și în locul fixat mai sus în care vor aduce hotărâri valabile membrii prezenți.

Ordinea zilei:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
2. Raportul direcțiunei și al comisiunei cenzurătoare.
3. Statorirea bilanțului pe 1907, distribuirea profitului, darea absolutoriului pentru anul de gestiune espirat.
4. Alegerea alor doi membrii în conziliul administrativ pe 3 ani.
5. Alegerea comisiunei cenzurătoare pe timp de un an.
6. Propunerile consiliului administrativ și eventual alte propuneri însinuate în sensul statutului.

Năsĕud, 23 Febr. 1908.

(64,1—3.) **Direcțiunea.**

907 szám / 1907 végrhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 § a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a brassói kir. Törvényszéknek, 1907 évi 5147 számu végzése a csödválasztmány határozata értelmében v. b. Stanescu testvérek czég és ennek tagjai Stanescu T. Demeter és Stanescu G. Mihály javára csödtömegéhez tartozó reszben végrehajtás utján le! és felülfoglalt 1114 kor. 90 fillérre becsült következő ingóságok u. m. butorok, disztárgyak, ágyneműek, edények és pénzszekrény nyilvános árverésen eladatnak Brassóban Vár-utcza 42 szám alatt leendő megtartására **1908 évi Marczius hó 2-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. § ai értelmében készpénzfizeté mellett a legtöbbet igérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Brassó, 1908 évi január hó 19 napján.

Kalmár Ignácz,
kir. bir. végrehajtó.

(65,1—1)

Nr. 1556/906.

Concurs.

La postul de **adjunct forestier al orașului Brașov**, care a devenit vacant în urma abzicerei lui Emil Witting, precum și la toate posturile deveninde vacante prin avansare — deschid sub următoarele condițiuni concurs, și provoc pe toți acei, cari voiesc a compete la postul acesta, ca pe lângă documentarea cualificațiunei să-și aștearnă petițiunile instruate conform legei, cel mai târziu **până în 15 Martie 1908** la subsemnatul vicecomite, deoarece petițiunile, cari sosesc după terminul prescris, nu se vor lua în considerare.

Emolumentele adjunctului-forestier sunt: 1800 cor salar fundamental, 500 cor. bani de cuartir, 800 cor. paușale de drum și diurne, și în sensul statutului de organisațiune, quinquinale corăspunzătoare.

Pe baza § lui 111 al statutului orășenesc de organizațiune la amploiații silvicultori se refer deciziunile cuprinse în dispozițiunile de serviciu.

Dela acei, cari stau în serviciul orașului nu se cere documentarea cualificațiunei.

In sensul §-lui 109 al statutului de organizațiune se întregește postul adjunctului pe viață.

Brașov, în 13 Februarie 1908.

Augustin Jekelius m. p.,
vicecomite.

(2—2.)

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.